

Ezen lapok hétfőt kivéve naponta jelennek meg. Előfizetési ár félre Pozsonyban és Pesten helyben boríték nélkül 7 ft, postán borítékban hetenként kétszer küldve 8 ft 24 kr, hatszor küldve 9 ft 12 kr. p. p. A hirdetések minden négyezer hasábozott apróbetűs soráért vagy ennek helyéért 5 p. kr., a kétfős sorért pedig 10 p. kr. fizetnek.

Előfizethet Pozsonyban a kiadó-hivatalban, ventur-utcai Zierer-házban 114. szám alatt földszint, és Pesten hatvani-utcai Horváth-házban 583d. szám alatt földszint és minden kir. postahivatalnál. — Ausztriai birodalomba és külföldre menendő példányok csak a becsi császári királyi főpostahivatalnál rendelhetők meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

Nemzetiségek és osztályok közti béke! Monarchia! Alkotmányos szabadság, rend, törvényesség!

TARTALOM. Ministeri rendeletek. — Szabadság, egyenlőség, testvériség. — Coelibatus. — Hírfüzér. — Erdély. — Levél Horvátországból. — Austria. — Németország. — Franciaország. — Anglia. — Aldunai tartományok. — Hivatalos és magánhirdetések. — Status- és iparpapírok árkelete a börzén.

Hivatalos értesítés a közmunka közlekedés, ügyi ministeriumtól.

A közmunka közlekedési minister előterjesztésére az ő tárczájához folytatódóan a következőket nevezem ki: Műszaki tanácsos: Clark Adám. Osztálytitkárok: Dániel Ignác, Havas Sánd. Számvevő: Bánfay Simon. Budapest, május 3. 1848. — István, nádor s. k. helytartó — Közmunka közlekedésügyi minister gr. Széchenyi István s. k.

Hivatalos kinevezések a földmívelés, ipar és kereskedés ministeriumától.

I. A nevezett ügyek ministeriumához, hová a közegészségi ügy is soroztatott, az illető minister előterjesztésére ő fonsége a nádor s királyi helytartó következő kinevezéseket tón:

Az egészségi osztályban.

Osztály-igazgató tanácsnok: Stáhl Ignác. Ministeri tanácsnok: Sauer Ignác, egyszersmind ország főorvosa. — Egészségi tanácsnokok: Eckstein Frigyes, Havas Ignác, Tormai Károly, Zlamal Vilmos és Vagner Dániel. — Titkoknokok: Sperlák Andr. és Récei Imre.

A földmívelési osztályban. Ministeri tanácsnok: Asbóth János. — A kereskedési osztályban. — Titkoknokok: Reök István. — A posta-osztályban Titkoknok: Brielmayer Mátyás.

II. A kereskedési minister által kinevezettek. Az egészségi osztályban: Fogalmazókká: Illés László és Fromm Pál — Fogalmazó-segéd: Csórj Döme. — A többi osztályokban. Fogalmazókká: Matavovszki András és b. Lipthai Antal, fogalmazó segéd: Léb Péter, Löcherer Lajos és Fehér Ágoston.

Hivatalos értesítés az igazságügyi ministeriumtól.

I. Az igazságügyi ministerium köréhez tartozó közhivatalokra a főherceg kir. helytartó, az illető minister előterjesztésére, következő egyéneket nevezte ki: Állodalmi titkárrá: Ghiczy Kálmán. — Osztályigazgatókká: a büntető törvénykezési s urbéri osztályban Bónis Sámuel; a polgári törvénykezési osztályban Nagy Károlyt, (Gömör megye volt főjegyzőjét s országgyűlési követét); a politikai bíráskodás osztályában Dubraviczky Simont; a codificationális osztályban: Szalay Lászlót. Osztályi tanácsosokká: Beöthy Lajost, Kis Lajost és Hadschies Jánost. — Ministeri titkoknokká: Tóth Lőrinczet. Titkoknokokká az osztályokban: Farkas Ágostont, Irányi Dánielt, Kendelényi Ferenczet, Pap Antalt. A horvátországi külön-osztály személyzete még kinevezendő.

II. A többi hivatalokra pedig ugyanezen ministerium körében, az igazságügyi minister következő egyéneket nevezte ki: Fogalmazókká: Anderko Györgyöt, Báthor Geyzát, Kiss Jakabot, Korponay Ágostont, Kussevich Szvetozárt, Lunkányi Károlyt, Peláthy Gábor, Székely Józsefet. Fogalmazói segéd: Békey Istvánt, Lőw Jánost, Nagy Józsefet, Vecsey, Sándort, Végh Lajost; a ministeri irodában: Szobonya Józsefet. Az irattári s kiadó hivatalhoz a volt helyt. tanács-tól átvettettek: irattári s kiadóhivatali igazgatóul Králicz István; kiadói segéd: Pach János; iratok: Bányász Samu, Kalmár Lajos, Tóth János, Szabó Alajos, Marás János, Kern Ferencz, Vukassinovich György, Lipovniczky László, Kucsera József. A még be nem töltött hivatalokra legközelebb fog megtörténni az előterjesztés s illetőleg kinevezés. Pesten, május 3. 1848. — Deák Ferencz, igazságügyi minister.

A belügyminister több rendeletet adott ki, mellyeket helyszüke miatt egész terjedelmükben nem közölhetünk.

Az első a megyei köz- és városi tanácsgyűlések jegyzőkönyveinek felküldését, mint ez eddig a helyt. tanácshoz történt, jövőre megszünteti, miután a hatósági közlekedés felmerülő fontos körülményekről a nélkül is köteles minden t. hatósági elnök gyors, részletes és hív tudósítást adni a ministeriumnak, melly kormányzásra van hivatva, és nem jegyzőkönyvi iratok halmozásában buvátkodásra.

A másik rendelet utasításba formulázza a sajtótörvényt a hatósági elnökök számára, mihez tartás és eljárás végett, mellyet az időszakos lapok, nyomdák és könyvtárak irányában követniök kell.

A harmadikban Csernovics Péternek kir. biztosul kiküldetése N.-Kikindára jelentetik, hol a lázongás indító ilir bujtogatók voltak, de a népből helybeli viszonyokból eredt bosszúérzet dolgozott; a béke és rend már helyre van állítva; a népet elhagyták bujtogatói, különösen Radák (a közelebbi országgy. mint irnok volt jelen), kinek elfogatására a lépések megtétettek.

A negyedik a pozsony- és nyitrai megyei zsidóüldözések és rablás említ fel, mellyek mellett népfaj mozgalmak is jelenkeznek, szítva a papság és tót felhívások által. Mindezeknél fogva a szükséges rendelkezésen kívül némely hatóságok felhívására a felsővidéki megyékben mindenütt rögtönítelő bíróság állítaték fel.

Szabadság, egyenlőség, testvériség.

I.

† Az elmúlt országgyűlés eredményei, új ismeretlen elemek közé sodortak bennünket. Kevés törvényesen szorosan meghatározott teendőnkön kívül, a többi megszámlálhatatlan életviszonyokat saját beszámításon kell megpróbálnunk; hozzá kell nyulni a tárgyhoz, nem tudván nem csip-e meg; a megmérgeztetés veszedelmével kótolnunk kell az étket! Jó, hasznos, káros iránt függőben maradtunk, s megmentésünkre három vezető csillagra: szabadság, egyenlőség, testvériségre utaltunk. Meg is kell vallani, hogy az említett három eszme az emberi boldogság aknája; hanem, valamint a narancs becsét nem a külsejéből, hanem a belsejének megízleléséből szabom meg, úgy az érintett eszmék tartalmának is csak felfogása s alkalmazása boldogít.

A Szabadság. Édes hazánk megbecsülhetlen kincsét a szabadságot széles alapon vívta ki magának: örömtenger az egész messze terjedt ország. Szerencsét hozzá, kedves atyámia! De minthogy valódi szerencse csak a józansággal páros, légy kérlek rajta, hogy józan legyen szabadságod is. Am szabadságod érzetében hangoztatod: „én vagyok, kinek nem parancsol senki, sem — sem.” Neked tehát a szabadság tökéletes függetlenség, te mentnek véled magadat mindentől s mindeniktől, te világotat mint a madár a tiszta levegőben, mint a hal a friss vízben és — már csak mondjuk ki, — mint a medve a sűrűben, élni akarod. De vigyázz, vigyázz atyámia! Ha épen senkitől nem akarsz függni, akkor hídd el, egyedül ugyan, de együgyű is vagy és maradsz; akkor azon korszakban élsz, mikor még semmi társaság nem volt, és az ember nem különbözött a medvétől. S ime majd téged is olyan állapotban látalak. Nincs falu, melly befogadna: valamely szikla odvában kell tartózkodnod, s függetlenséget keresve épen mindentől fűgsz. Szakad a zápor s kiüz töredékeny kunyhóból, mint lyukából az ürgét az árvizek: kilépsz a szabadra, és valamely kuvasz prédájává lettél: hát a zsványoktól, rablótól ki ment meg téged! Es ha valahogy mégis fennmaradtál, nemde csak nyomorultan tengened, sőt gyakran éhen kell halnod, ha egynehány napon égo gyonrodát még hitvány ürgével sem enyhítheted meg? Lám, egészen másképp áll a dolog a társaságban. Hanem igenis nem szólhatsz tökéletes függetlenségről a társaságban; ott danolósodnak: „nekem nem parancsol senki,“ nincs helye, nincs értelme. Te követelsz a társaságtól, még pedig méltán, hogy számodra bátorságot szerezz: de akkor a társaságnak is téled valamit követelni joga van. Követelni pedig az eredmény biztoságával annyit teszen, mint parancsolni; és így midőn követelésed biztos eredményével számodra bátorságot követelsz a társaságtól, akkor parancsolsz a társaságnak, de épen akkor a társaság is parancsol neked, s már nem danolhatsz józanon „nekem nem parancsol senki.” Annál fogva, tetszik nem tetszik, minden szabadság mellett nagyon is keményen parancsolnak neked a természeti elemek: tűz, víz s zivatárok: s azoknak téged bizonyosan felemészto dühösségét csak akkor légyíthatod meg, ha a társadalmi parancsolnak aláveted magadat. Dörösség tehát a tökéletes szabadság, és az állodalmi engedelmesség legjózanabb szabadság.

De tegyük fel, egészen szabad, az az: a mitől csak lehet, megmentve és feloldva vagy. Ugyan mit kezdsz ezen szabadságod mellett, mit fogsz tenni, mit viszel végbe? Gondolom, hogy csak nem akarandz szünetlenül aludni, a mit ugy is nem tőr, nem szenved a természet. Tehát virrasztani is és élni akarsz. Az élet nem egyéb, mint az erőnek, mellyeket birsz használása és nyilatkoztatása. Birsz pedig testi és lelki tehetségekkel, annál fogva a szabad életet is testi és lelkileg fogod élni. De azt is kétféleképp teheted, dörén tudniillik, és józanon. Szokás ezen mind a két életnyilatkozatot szabadságnak nevezni. Rajzoljuk egykiesit mind a kettőt, hogy láthassuk, mellyikhez szegődni tanácsosb. Bálint és Peti hajótörésből egy sivatag pusztaszigetre nagy nehezen menekedtek meg. Itt, kivéve a természeti elemeket, mellyektől nem függni egyáltalában lehetetlen, minden egyébtől mentvék, és így a mennyire csak lehet, tökéletesen szabadok. Ezt már régen kívántam, felszólal Bálint, ez után epedett szívem; neki kezd danolni, hadarászni, táncolni teste szakadtáig. Majd kifogyott az

erőből, mámorában elszendergett, és a nagy erőltetés után sokáig, sokáig aludt. De nem sokára felébredt őt az életösztön, a természet követelése magától; enni akart, de minden szabadsága mellett szomorúan vevé észre, hogy még az eledeltől is tökéletesen szabad. Nagylelkűleg eltökélte magát találozni szabadságának egy részét, és Petitől falatka-kenyérről, mellyet a kövész-ből valahogy megmentett, megtiszteltetni. O Don Raudos di Colibrado! ez a te szabadságod! Peti, a szerencsétlen hajótörésből szerencsésen partot érve, egészen máskint kezdte a dologhoz. Danolt, de halálakat az istennek a megszabadulásért, s minthogy tudá, hogy csak a józan munkásság által képes uralkodni az ember a természeti dolgokon, azért második Robinsonként csak meg-gondolva látott mindenhez, s így már az első bajokon is sikerült neki győzedelmeskedni; a jó Bálint pedig, tettett nem tetszett, maga tulzott szabadságával felhagyni, s ha becses csekélységét a megsemmítéstől megóvni akará, Petivel érintkezésbe jóni, s összevetett vállakkal, s feszített gondolkodással a jövőről gondoskodni lön kénytelen. Vannak, kik a társadalmi viszonyokban is az említett kétféle szabadságot megkülönböztetni nem tudják, nem akarják. De világos, hogy valódi szabadság, nem a hasztalan hadarászás, nem hi bele balázás! hanem, ha ugyan valami dicső, s dicsőnek kell lennie, minthogy mindenkor a legbőlebbek utáná, mint az ég legszebb adománya után sovárogtak, — ha tehát a szabadság valami dicső, akkor azon emberi tehetség, miszerint a legjobbat, legjobb meggyőződé-rünknel fogva örömteljesen követjük s végbe viszük. Előbb tehát ismerd meg jól, ha szabad akarsz lenni, és csak azután tedd; mennél jobban megismerted a teendőket és helyesletted, s minél melegebben teljesítetted, azután annál nagyobb, annál tisztább a szabadságod. Ki vezet már minket a szabadságra, ki fejt meg előttünk a teendők bonyodalmit, ki könyörül az árva és elhagyott népen? O hazánk atyái, ott a teendők ocaója, de egyszersmind a jövő dicsőségünk vagy kár-hozatunk csirája. Népevelés országá jöjj hozzánk!

Coelibatus.

Kossuth Lajos, Pest megye másod követe *) a Budapesti Híradónak f. év 805ik számában közöltt ápril 4ki kerületi ülés részleteiben olvasható azon nyilatkozatára: „hogy a jelen általános mozgalmak közt az ország sok vidékeiről különféle ohajtásokat kapott, de egy tárgyban sem annyit, mennyit az alsóbb papság az ország minden vidékeiről beküldött a coelibatus eltörlése iránt, „Sárkány Miklós bakonybéli apát, a vallás-egyenlőség kimondott elvénél fogva, a kath. egyháznak több alapos követeléseit ajánlotta a tisztelt követ hathatós pártfogásába, jelesül: az érsekek és püspökök választása módjának a viszonyosság alapján történendő megállapítását — a patronatusok eltörlését — egyházi zsinatok tartását — alapítványaink kezelését, s a t. miért az egyháziak részéről szinte köszönetet érdemel; áttérve a ftdő apát további válaszában az alkalmilag előhozott coelibatusra, beszédjét ekképen fejezte be: „A mi végre azon egyháziakat illeti, kik a tisztelt követ úrtól az egyházi nötelenség eltörlését indítványoztatni kérték, ha majd nyilt sissakul lépének föl, ha elhagyanadják a homályt, melly elégedetlenségüket leplezi, az egyház tudandja használni törvényes hatalmát olyasok irányában, kik szeretik ugyan szedni az egyházi javadalmak jövedelmeit, de feylegmenek terhet viselni nem tudják, nem akarják.”

Mi ugyan nem tartozunk azon egyháziakhoz, kik a fentisztelt követet a papi nötelenség eltörlésének indítványozására fölkerék, s így valamint a t. ez. apát ur feddő nyilatkozata minket semmi részben nem sujt, ugyszinte az illető fölszólító védelmezésére magunkat hivatva nem érezzük, tegyük ezt ók magok. Részünkről csak azt jegyezzük meg, miként zsinatok hiánya, és a kor rendkívüli eseményein felül, a polgári törvényhozás közbenjárásának fölkerésére még az is vezethette a kérdéses egyháziakat, hogy a polgári törvényhozás véleménye jelentékeny súly gyanánt szokott esni az egyházi ügyelem korszerű változtatásának mérlegébe, s így egyedül e nézetből indulva ajánlhatta a tisztelt apát ur is egyházi követeléseit az álladalom pártolásába. Neveik eltörlésére pedig azon indoknál fogva kényszerülhetek, hogy kerüljük ki azon igen kellemtelen, s netalán veszélyes következményeket, mellyeket egyesek egyenes s nyilt föllépése, az egyházi kormányzat különböző alkalmazásában itt ott maga után vonhatna, ebeli megjegyzésünket a t. ez. apát ur fenidézett fenyegető szavai, és azon körülmény, hogy állításába a káptalani követekek halgatag beleegyezni látszattak, elegendőleg igazolják.

De vannak nekünk is az idézett beszéd-töredékre néző *) Szerző, ugytetszik, egy kissé elmaradt a világtól. — Szerk.

melly észrevételeink, mellyeket honunk alrendű papságának némi önállása, s törvényes szabadságának elismerése, illetőleg biztosítása érdekében közretenni, mulasztatlan kötelességünknek tartunk. Iör is a tisztelt apát ur nem tett különbséget a papi nőtlenység elleni tény, és ugyanazon fegyelem változtatását ohajtó felszólamlás között. A fegyelem-megszegők ellenében tudja, használja is az egyház törvényes hatalmát, de a dogmák változhatatlanságát tiszteletben tartó alrendű papaak — a nélkül, hogy e miatt a létező törvények értelmében egyháziilag fenytethetnek, valamely fegyelmi intézmény megváltoztatását, sőt megszüntetését okadatolva kívánni csak ugy szabad, valamint egy alkotmányos országban a politikai ügyek s elvek fölött vitázni, reformot sürgetni, véleménye mellett törvényes úton s módon agítálni, minden polgárnak teljes szabadságában áll. Ime, hogy a kérdéss tárgynál maradunk, a tridentini zsinat tartása idejékor, többen a clerus részéről, mind a zsinatban, mind azon kívül is, a coelibátus eltörlése mellett felszólaltak, a nélkül, hogy e miatt az egyház büntető hatalmát ellenük használta volna; t. ez. apát ur ellenben az épen ez iránt nyilatkozott, ha majd nyílt szakkal föllépni bátorokodandak, — nem tőve a tény és elv között különbséget, már előre is fenytő egyházi hatalommal fenyegeti, holott ezt csak azok ellen használhatná az egyház, kik a papi nőtlenység fegyelmét megtörve botrányosan élnek, vagy épen via facti nőszülnének. Zor Ábóól, hogy némely egyháziak fölkérték Pestmegye másodikkövetét a papi nőtlenység eltörlésének indítványozására, még épen nem következik, hogy ugyanazon egyének „elégedetlenek, az egyház fegyelmének terhét viselni nem tudják, nem akarják.” — Ezen fegyelem megváltoztatását nem emagok miatt önzésből, de legbensőbb meggyőződésük szerinti jó és üdvös czélból is akarhatják. Kárhözható ítéletet még akkor sem lehetne fejökre mondani, ha bizonyos volna, hogy egyedül természeti gyarlóságuk érzetében nyilványították ohajtásukat, mert ezen lépés minden esetre lelkük üdvé iránti szorgoskodást föltételez, ezen szorgoskodás pedig az egyház tanítása szerint is mindenek fölött áll.

Egyébíránt a papi nőtlenységet az egyház szabadon s önhatálmilag hozta be, ha tehát szükség, vagy nagyobb lelki haszon ugy kívánja, ugyanaz változthat is rajta. A világ mostani állásában, s változott körülményeiben, az egyház czéljával, s lelkek üdvével meggyőzőbb-e a fenemlített fegyelemnek föntartása, avagy szükséges-e annak módosítása, megszüntetése? azt megfeyteni nem szándékunk, különben ezen kérdésen csak ugy mellékesen s könnyedén átteni nem tanácsos, nem is lehetséges. Annyi igaz, hogy a papi nőtlenység olly fegyelmi intézmény, mellynek lelküsméretes megtartása tagadhatlanul legterhesebb, de egyszersmind legfönségesebb anygali erény. — Miután azonban az alrendű papság országunk sok vidékeiről a nőtlenység megszüntetése iránt felszólamlott, az ügy minden esetre figyelmet érdemel. Elvitázhatlan végre, hogy a papi nőtlenység, mint a kath. latin szert. egyházban általános fegyelmi intézmény fölötti kérdés eldöntése, leginkább az egyetemes kath. clerust illetheti, de szabad, sőt alkalomlag szükséges azt egyes országokban is az illető téren, nem annyira magában és elvontan, mint a létező körülményekhez képest tárgyalni, és megvitatni. Kassa, apr. 19. — Szabad Ferencz, többek nevében.

Hírfüzér.

— A pesti czéh-fiatalság folyamodása következtében a ministerium rendeletet adott ki, mellyben utasították a budai és pesti városi közönég, hogy azonnal gyűlést tartsanak a czéhelőjárók, és vegyék át az összes czéhfiatalság panaszait s kívánatait, vitassák meg és az eredményt, mint ohajtanak ok a fenforgó czéhbonodalmat kiegyenliteni, jelentsék fel a városnak, melly azután a ministeriumnak felterjesztendő, ez pedig mesterek és segédekből állandó bizottmányt küldend ki a mesterek nyilatkozatai és a fiatalág panaszai felett vélemény és illetőleg javaslat készítése végett.

— Trefort Agoston maj. 5. tanácskozmányra hitta meg magához a Budapesteni megjelenő hírlapok szerkesztőit, a postabér leszállítása iránt.

— N. Kikindán május 1. a lázítók már el voltak fogva, kivéve a főzinkost, Radák Györgyöt, ki ellillant, és nyomára még nem akadhattak; a börtönök annyira megteltek már, hogy a curia szobáiba is záratnak a zavarók; minden bajnok főoka a földfelosztás szerencsétlen eszméje volt, mit a lázítók nemzetiségi czéluk elérésére zsákmányoltak ki, noha a nép mindenütt, hol csak fellázadt e vidéken, nem igen gondolt nemzetiségre, csak földet kívánt.

— A P. H. újvidéki levelezője máj. 1. kelt tudósításában aggódva csudálkozik, hogy az itteni ilir fanatismus ellen mindeddig híre sines rendelkezésnek, pedig Újvidéken a magyar és német elem azonnal tulnyomó erőre jut, mihelyt kilátása lesz segélyre; addig azonban nem akarja magát kitenni az ilirismus vad dühének. Naponkint jönnek mennek különféle ilir küldöttségek Zágrábból, Temesvárról, Mitroviczról sat.; ez utóbbiak közt megnevezendő bizonyos Berkies nevű nyugalmazott kapitány, kit a hadügyminister különös figyelmébe ajánl a levelező; ezen ember jelenleg a lázítók feje; apr. 11-kén egy Bécsből kelt levelet olvasott fel A. F. aláírással nyilvános helyen; e levélben, melly kalap-levéve hallgattatott, felszólítatnak az újvidéki ilirek, hogy István nádorunkat kir. helytartónak, és a magyar ministeriumot ne ismerjék el; Berkies ez alkalommal lázító beszédet tar-

tott, mellyben többi közt kimondá, hogy a magyar e helyen mint idegen zsellér tekintendő. Szükségessnek látja a levelező, hogy a középpontból emissariusok küldetnének a vidékre, hol nem vetnék terméketlen földbe a magyar elem magvait; Jelacsics rögtön ítéletétől nem tartatnak, mert a péterváradl Don Miguel magyar ezred örködnek felettök. Az itteni várparancsnok Hrabovszky, hamar megtekeze a zavargókat — mint a Hazánkban olvashatni, — és csak a ministerium intésére vár, hogy az egész ilir machinatóit tönkre silányítsa.

— Bácsban aggódva néztek a maj. 1. kitiizött megyei gyűlés elibe; a katonaság, mellynek apr. 30-kán Tolnába kellett volna vonulni, itt tartóztaták; azonban a gyűlés békén folyt le; a statarium kihirdetett: a rablók mindenütt üldözöttek és fogdotatnak, mire a jobb érzesű községek is segédkezet nyujtanak; ezeken kívül díesérettel emlíendő az adai őrsereg, melly kapitánya, Esztergomi, vezérlete alatt Moholon. Arpás őrseregi hadnagy pedig Petrovoszelo táján, valamint Beccén Jovics nyugalmazott vezér, hiv kertészeivel és némely bátrabb polgárokkal, vitézül megütözköztek a rabló csoportokkal, sokat elejtettek, megsebesítettek, az elfogottakat pedig, köztök nöket, kaputosokat, ráczokat, magyarokat bitófához köttették. A vészes ragály Zentára, Kanizsára, Sz. Tamás és Földvárira is elharapózni kezdett, de a rögtönítelek kihirdetése villámként hatott a lázítókra ugy mint a lázadókra. Zomborban az ilir zászló kiütetése visszautasított és az ilir cobardák sem találtak rokonszenyre; illy kísérletek ellen a statarium itt is megette hatását.

— Bodaikon (közel Sz. Fejérvárhoz) D. S. helybeli segédlelkész által kelőleg felvilágosítatván népgyűléseken az új szabadságról a lakosság, siet azt békén élvezni, nemzetörségbe örömmel alakul.

— A népképviselet alapján tartott gyűlések eddig minden megyében, honnan tudósítások érkeztek, békén folytak le; a törvények örömmilványítások közt hirdettetnek ki, és közbátorsági bizottmányok alakulnak.

— Sz. Jánoson (Pozsonymegye) és a vele határos falvakban nem rég azon hír terjedt el, hogy miután a helységbeliek a legközelebb adott jötelemükért a császárnál (!) nem halálkodtak, ö felsége mindezen falvakat leromboltatja s kiirtatja. A lakosság megrémült; a bíró és jegyző, mint e mulasztás okai, megrohantattak és szökniök kellett. Három helység indított is kiüldöttséget Bécsbe. A dolog megyei vizsgálat alatt van. — (Többlapok hírlék, hogy a lelkészek, kivéve a hivednöket, nem vilagosítják fel a népet. — Ha ez igaz, megbocsáthatlan olly állásu egyéneknek, kik hivatva a nép erkölcsiségét, mire jelen állapotunkban olly nagy szükségünk van, ébren tartani.)

— A Hazánk szerint Ravazdon (Györmege) a jobbagyság az urasági erdőt akarta pusztítani, melly híre nem késett a győri nemzetörség a hely szinére sietni; a baj ugyan nem volt olly félelmes, de az erélyes fellépés nem artott, mert az itteni lakosság hamar kész a rablásra, millyet már többször is követett el.

— Komáromban csakugyan vonakodik a polgárság nemzetörséreggé alakulni, mit a tenebbi lap levelezője azon körülménynek tulajdonít, hogy a polgarok eddigi uniformisukban aranyos atilajú paracsnökuk alatt akarának továbbá is maradni és csak parádézni. (Tehát még a komáromiakat sem képes elegendőleg felvilágosítani a törvény — egy kir. vározt?) Itt nádorunk, országgyűlés után Budára mente alkalmával, a Dunaparton tisztelgésel fogadtatván, emlékezteté a komáromiakat a kir. helyt. körúttakor történt hídeszakadásra és bizonyossá tette a kiüldöttséget, hogy új alkotmányunk jobb lábón áll, mint a komáromi hid. A küld. hosszú orral távozott.

— Bakabányán apr. 29-ken a törvények kihirdetése alkalmával tóul akarának tanácskozni.

— Több megyéből érkeznek olly tudósítások, hogy a jobbagyság az urasági legelőt, földeket elfoglalja. Különös, hogy ez többnyire csak magyar ajku helységekben — és nem fenyegető lázadási szándokkal, mert a foglalók csakhamar ismét engednek — történik, míg a tótok s a t. a legvakmerőbb rakoncátlanokodásokra, rablásra vete-műnek.

— Debreczennek, az ottani legközelebb mult vásáron volt zsidó kereskedők nyilvános uton haláljokat fejezik ki a rend és béke fenntartásáért, minélfogva ép semmi bánalmaknak nem voltak kitéve. — Itt a nemzetörség eddig 200 főnyi lovasságig és 2000 főnyi gyalogságig áll.

ERDELY.

— A Siebenbünger Wochenblatt Brassóól apr. 28. írja, hogy a második székely gyalog ezred 3. százada, mellyek Brassóba, s onnan Szeben és Szászsebes felé tán K.-Fejérvárra szállítandó 1600 darab fegyver fedezésére voltak megbízva, Uzonnál megtagadá az engedelmességet, a fegyvereket a székely határokon kívül vitetni nem engedé, és — mint a nevezett lap mondja — némely kihágásokat is követett el. A derék székely vitézke lépésre a S. W. szerint emissariusok, jelesen egy ügyvéd és plébános által bíratnak, kik azt beszélek nekik, hogy őket Olaszországba akarják küldeni, holott csak határaikat köteleztetnek védeni, továbbá hogy a székely föld fegyvereitől czéloztatik megfosztatni, hogy ellene mások fegyverzettsenek fel. A fegyvereket a kérdéses katonák, vasvillás parasztok kíséretében Sepszi-sz.-Györgyre szállíták; ezredesök és a később érkezett brigádos intése sem volt képes őket kötelességökre birni. Ez eset a S. W. szerint az unioval szépitették, melly iránt azonban inkább megfíté a rokonszenvet némely békés polgároknál.

— Az Erdélyi Híradó Háromszék april 11. tartott közgyűléséről, mellyben roppant néptömeg vón részt, közli, hogy elfogadtattak: az unio minden feltétel nélkül, a közös teherviselés, polgári és vallásszabadság, az urbéri viszonyok kárpótlás melletti teljes megszüntetése, valamint a székely katonáskodás terheinek eltörltetése is és nemzetörség felállítása; követekek választattak utasítás nélkül. A gyűlést egy váratlan indítvány lepte meg; a székely katonáskodási sérelem tárgyalása alkalmával t. i. egy katonai összeírás alatt levő egyén rögtön megszünteteni kívánta a székely katonáskodást; a 84 év óta e részben csak biztatással tartott katonáskodó tömeg erélyes helyesléssel támogatta az indítványt s ellenszót hallani nem akart; a főkirálybíró azonban hatályos nyilatkozatával, melly szerint a sérelemek orvoslása nem marad pusztá szó, megnyugtató az atyafiakat, — hitelt adtak olly szavainak és elállottak a katonáskodás rögtöni megszüntetésétől.

— A szász nemzeti gróf, Salmen Ferencz, april 14. egy felszólítást bocsátott a szász nemzetébe, mellyben hivatkozva állásához kötött kötelességére, legföbbed feladatának ismeri a nemzet alkotmányának épen fenntartásáról gondoskodni; inti a nemzetet egyértétre, békére és eszélyességre a belülről ugy mint kvétülről jelentkező vész ellen, miután a lenni vagy nem lenni: forog kérdésben. Kimondja a gróf, miszerint csak békés és alkotmányos uton érheti el a nemzet a közjóletet, és nemzetisége biztosítását, miket az újítási vizsketeg által előldözhető izgalom csak kockázthatni fog.

— A bécsi Cons. D. Zeit. az erdélyi szászoknak követező ö felségéhez intézet felírását közli, mellyet, mivel még másutt meg nem jelent és felette fontos, egészen adunk:

„Felséges ur! Az ausztriai birodalom minden tartománya és népei számára f. é. mart. 15. kiadott legfelsőbb patens a hiv erdélyi szász nemzetben kimondhatlan érzelmekek ébresztett. Érzelmek azok egy örökült rendíthetlen hívség és hódolatnak, melly örömet kész a legfelsőbb uralkodó háznak vagyónát és életét áldozatul vinni, érzelmei az összes monarchia alkotmányserü, legelőnebb állodalmi egységeérti fellelkesültsnek, minélfogva Ausztria Europa hatalom- és dicsteljes birodalma legyen, érzelmei végre azon biztos reménynek, miszerint minden német tartományok és törzsek a birodalom körében, szabad, alkotmányserü kifejlődésök folytán elnyerendik és kivivandják azon állodalmi nyomatókat, mellyre törvények, nemzetiség és műveltség által hivatják. — A legalázatosb alólírottak bátorokodnak az egész hiv szász nemzet nevében a szász nemzetnek eddig különösen biztosított ótalomért és a birodalom minden népeinek felséged által adott alkotmányos biztosítékokért a hiv jobbágyok legelőnebb háláját felséged szentelt trónja elibe letenni, és nyíltan ki merik mondani, hogy a szászok szabad, törzserokon népe, híven mindig megtartott jelszavához, nem szünendik megtörhetlen hódolatban a legfelsőbb császári ház iránt feladatát: ad retinendam coronam, vagyónával s vérevel teljesíteni. Szabadon be merik vallani, hogy a hiv szász nemzet ezen, minden nemzetiségek testvérisége és eleven egységeérti biztosítékokat mindig az összes állodalom javára és a felségés trón dicsősége és ótalmaára fordítandja, és hogy az ausztriai császárság tartomány- és nép-kötelekebeni lehető legnagyobb alkotmányserü egység valóstására, az erdélyi alaptörvények által szentesített pragmatica sanctio szellemében, alkotmány és német nemzetisége fenntartásáért és az összes hazának adott engedményekbeni részesítésért legalázatosban könyörögve semmit forróbban nem ohajt, mint hogy ez érzelmeit egykor a birodalom minden alkotmányos tartományainak közországgyűlésén nyilváníthassa.” (Követekek az aláírások.)

— Ugyanazon levelező, ki a fenebbi felírás közli, így nyilatkozik az unioról: Magánkörökben részrehajlatlan a viszonyokat ismerő férfiak nyilatkozatai után láthatni, hogy nem mind arany a mi fénylik; az unio iránti lelkesedés némelykor csínált is. A kisebb nemesség, melly milatt egy részről tetemes terhekkel halmoztatik el, másrésztől az urbér megszüntetése által behozandó kárpótlásra vajmi vékony kilátása van, megfosztva látja magát egyetlen keresetágától; a pap, ki főjövödelmét, a tizedet látja kockáztatva; a polgár, ki az aristocratiának Budapestre költözésével az ország elszegényedésétől fél; a paraszt, ki ép ez oknál fogva termésmétsényeinek jó keletét nem reméli, — mindezen osztályoknak megnyílnak szemei, és ennyi elemből a most kormányrúdon levő pártnak olly ellenzéke fejlődik ki, mellyel, ha a középpontot kelőleg eltalálni nem sikerül, heves küzdelem fog előldéztetni.

Levél Horvátországból.

Tisztelt szerkesztő ur! Ön becces lapjainak apr. 24-iki száma hírfüzérében kívánja a horvát dolgok mibenlétét egy részrehajlatlan tollból megtudni; ha kedved imigy nyilatkozván, nem adatok felhordására számított, mint inkább a horvát mozgalmak benterjelnetét vagyis intenzívását olajta hítelesen tudni, ugy ama mondás szerint: Sapientia pauca, hiteles tájékozásra e rövidke delejtő is elég lesz. A horvátmagyarpártnak nemcsak nyilvános élete, de még neve is enyszéve látszik a minden izeiben tevékeny ellenpártnak majdnem naponkint változó nyilvánítmányai, kedvencz hírei és rendelkezési közepett, mirenzvest ha léte meg sem is szünt, de hatása megbénult, és így süketelen, mert czélját: „a magyarhonnali testvériséget nyilvános tanácskozás és kölcsönös érdekelkélés útján előmozdítani,

előtte a horvát nemzet elől az ellenpárt főkérekült roham; melynek iránya és célja sokkal nyitabban kimondták már a zágrábi lapokban, semhogy azokat nekem kelene elhítenni önnel: Továbbá minő, és mekkora körben működik eddigis a báni hatóság a polgári egyenlőséggel, szólás és becsületbiztonsággal mimódon intézkedik a nemzetiség és szabadság fenntartására? minderre a legteljesebb válaszokat olvashatja kegyed az érintett ikerlapból, mely legközelebbi számában közlé a bánnak Horvátország és Slavonia törvényhatóságaihoz intézett proclamatióit, és rendeleteit. Mindezek elég láthatólag jellemzik a vezérszellemet, mely az itteni mozgalmak népszerűbb lobogóját ragadja Isten tudja merre, hová, de vitézei Istenemre állítom, meg nem mondhatnák hová? A bizonyos győzelem ittás előérzete megveteti az egyezkedési kérdésnek hangját is eme szellemmel, és nincs kedvezőbb reménye, mint az uralkodás minden magyar korona alatti szláv népek felett, mellyekkel Tátraig a más é iránti tisztelet és kímélet mellőzésevel kaczkodik.

És véleményem szerint egyedül e vezérszellem az, a mi figyelmet érdemel Horvátországnak M. O. irányában jövőjére nézve, mely jövődőt a kapcsolt részek leendő közgyűlésén aligha szabályozandja a nép szava, vagy ennek legszentebb érdekei: szabadság és jóllét, (mellyek szemmel tartása és számbavétele pedig nem csak a népre nézve legszükségesebb); nem ezek súlyja fogja mérlegezni a határozatokat, hanem szerencsétlen rögeszmék, mikkel sem ur sem pór jóllakni nem fog, megelégedni pedig se az se emez épen nem.

A nép Horvátországban nem szűkölködött alkalmakban a magyarral testvériség előnyeit más kormány alatti népek állapotával összehasonlítani, és azért tudja, ismeri is ezen előnyök becsét, mely előnyöknek egy szomszéd országban sincs, egy kormány alatt sincs, és ezután sem lehet biztos alapja, mint van a magyar alkotmány őrsége alatt. A horvát nép ezt mintegy természetesen érzi és tudja, de ő, miként többnyire másutt is változókéony és hiszékeny válik, kedves vagy gyűlölt eszméi hallatára, és honnan a hangot jóni hallja, arra indul. — Késsz össze a most mindenható „robot” szó erejével és a nép igényeivel saját érdekeidet, akár illirakár magyar léssz, egyiránt meggyered rokonzenvét magad hasznára és kényedre fordíthatod azt, ha elég aljas léssz tehetni azt.

Megvallom iszonyodom, ha néha kénytelen rá gondolok a most egyre folyvást bonyolódó horvátügyek közfejledési szakára; mert nem kell aprillan az időváltozás megjövendölésére nagyobb jóserő, mint jelenleg itt a körülményekre figyelmes embernek arra, miszerint bizonynyal elmondhassa: Hogy Horvátországnak nemcsak politikai de vallásbeli rázkódásoknak is küszöbén állunk, miket mennyire visszhangzandnak M. O. határbercei, a jó Isten tudja.

Ezen vázlatból ha kegyed annyit érthet, mennyiről én értesíteni kívántam, úgy főnérintett kívánságra kielégítve — mert ha egyenkint mind elsorolva olvasná is azon ebédeteket vagy estélyeket, mellyek egyikében az illirek, másikában, a magyarok megéljeneztek, levonva a levonandókat in fine finali csak annyi lenne a plus és minus mennyit én számítottam. Tisztelt Szerkeztő urnak stb. *)

AUSZTRIA.

Bécs. Maj. Tükén. A főváros nemzetőrsége kérelmet nyújtott be Pillersdorff miniszterelnökhöz az országgyűlés melletti összehívására, s hogy ez eszközölthessék, egy ideiglenes választási-törvény kibocsátása iránt. Ez utóbbira nézve következő elveket akarják alapul fölvetetni: a) Hogy a másodkamara tagjai közvetlen választassanak, általános (census nélküli) szavazással. b) Hogy az első kamara tagjai is maga a nép által választassanak. c) Végre, hogy a felsőház az első kamarába kinevezendő tagok száma meghatározatassék, s ne legyen több mint negyed része e kamara összes tagjainak. — A tanulók is hasonló kérelmet nyújtottak be, mellyben közvetlen általános szavazatot, az első kamara összes tagjainak a nép általi választását s a megválasztatásnak nagybirtokokhoz nem köttetését kívánják.

A hadügyi-ministerium alytalannak nyilvánítja azon hirt, mintha a krakói katonai hatóság bizonyos körülmények közt orosz segítséget kérni föl lett volna hatalmazva; sőt ntasítása volt az orosz vezér minden segélyajánlatát határozottan elutasítani.

Az igazságügyi miniszter egy bizottmányt küldött Németországba és Belgiumba, hogy az eskütszékek és szóbeli eljárás körül tulajdon tapasztalásukból gyűjtött ismereteiket időről időre közöljék.

Prágában közelebb nagy népgyűlés tartott azon kérdés felett: küldjön-e Csehország a német parlamentre követeket; de semmi határozatban sem tudtak megegyezni, s ennél fogva a cseh kerületek nem választanak, a németek igen. Ausztriai Sziléziában és Morvában a separatismusra semmi hajlam nem mutatkozik; az egeri kerület elválást sürget Csehországtól. Troppau és Jägerndorf hercegségek rendi kinyilatkozatták, hogy ha Csehország separatismusi szándéka mellett megmarad, inkább Morvához csatlakoznak.

NÉMETORSZÁG.

Frankfurt. Május 1én a német parlament eddig megérkezett tagjai 18an gyűlést tartottak Dr. Schott mint legidősb elnöke alatt, de a jelenlevők kevés száma miatt minden vezetésesebb végzés nélkül szétoszlottak. —

*) Közönlük tisztelt barátunk közleményét s továbbra is felkérjük szivesen. De levét elhallgatjuk a helyell együtt, azt liasszük, nem veendi rossz néven. — Szerk.

A bizottmány ülésében egy 11—12 ezer aláírással ellátott kérelemlevél nyújtott be Münchenből, az alkotmányos monarchia mellett. — A következő nap, a szövetségi ülésben az elnök a francia külügyminiszter levelét olvasta föl, mellyben tudtúl adatik a szövetségi gyűlésnek, hogy Savoie nevezetett ki, hogy Franciaországnak a szövetségi barátságos viszonyt fenntartsa.

Poroszország, Posenben a lázongás, anarchia, s a nép fegyverkezése mindinkább terjed. Xions városkában nagy számu löszerekkel s kaszákkal fegyverzett lázadók gyűltek össze. A porosz katonaság parancsnoka Brandt ezredes fölshíltotta őket fegyverek letévesére és szétoszlásra, de puska lövésekkel feleltek. Ekkor a katonaság a mesterségesen rakott torlaszokkal elzárt várost két órai véres küzdés után ostrommal bevette. A poroszok 80 halottat és sebest, s köztök 5 tisztet vesztek. A lázadók majd minden vezérei élve vagy halva kézre kerültek, csak a híres Dabrowsky menekült meg. Másnap Blumen tábornok Miloslaw városból verte ki a lázadókat: ezek egy erdő felé vonultak, s az őket üző poroszokat, hirtelen visszafordulva, mindenfelől olly tüzzel támadták meg, hogy ezek Miloslawba visszavonulni s később ezen helységet is a lázadóknak odahagyni kénytelenítették. A porosz sereg hivatalos tudósítás szerint 14 tisztet és 304 altisztet s közbent vesztek. — A poseni lengyelektől küldöttég ment Berlinbe, hogy Posen két külön részre osztása ellen óvást tegyen s kérje meg a királyt, hogy maradjon minden a réginél. De ez most már — midőn a német részek a szövetségbe fölvétele Frankfurtban elhatározottat — lehetetlen.

FRANCFIAORSZÁG.

Paris, május 1én. A vidékről naponkint aggasztóbb hírek érkeznek az alsóbb néposztályok kicsapongásairól. Minthogy ezek a politiai műveltségnek sokkal alantabb fokán állnak, mint a parisi munkások, nem tűrték el olly csendesen a vagyonos osztályok győzelmét a választásoknál. Rouen, Limoges, Elbeuf polgári harc színhelyei voltak. Rouenban két nap tartott a küzdés; a pórnép kétségbeesés bátorságával védte a torlaszokat, s a nemzetőrség a katonasággal egyesülve csak nagy veszteség után állíthatta a csendet helyre. Limogesban a választásoknál megbukott tulzó párt a szavazati szekrényeket elfoglalta s a szavazatezédulakat széttepte. — Parisban is Sobrier, Blanqui, Prudhon hírlapjai folyvást lázítják a népet: legújabbban egy clubot alkottak, mellybe csak olyanok vétethetnek fel, kik a legközelebbi 17 év alatt politiai vétségért bűnhődtek. Czéljök a nemzeti gyűlés s a forradalom egész irányzata felett ellenörködni.

A Réforme minden sora gyűlöletet és bosszút lehel a választási megveretés óta; szerinte a reactio elérte czélját; a nemzet két táborra szakasztotta, s ismét visszaállította a választó vonalat, mellyet a februári forradalom ledöntött. A bourgeoisie és a dolgozó osztályok közt a harc ujjalag elkezdődik. Vér, a legbecesebb polgári vér folyt Rouenban, Elbeuf-ben, vér, melly a titkos izgatók fejére fog visszazállni.

Az „Assemblée Nationale” a Réforme fenébbi czikkére vonatkozva azt kérdi, hol van az annyiszor emlegetett reactio pártja? Ki hallotta ingerléseit a polgári háborúra? Mi jeleit adta lételének, titkos terveinek? A határozatlan vadak kora lejárt. A közvádó nem Sybilla, s a vad nem lehet homályos, mint valamely oraculum jóslata. Feleljetek, de vigyázzatok, hogy feleletetek el ne árulja, hogy maga Franciaország az, mellyet gyanúsítotok; a nemzet jozan ítélte az, mit ti a reactio titkos gyamolának, — s a nemzet hazaszeretete az, mit ti a visszavonás és polgári háboru izgatójának neveztek!

A Presse a béke: szabadság’ czimű czikkében megátadja a kormányt, hogy a francia-olasz legiót alakulni engedvén, a külföld irányában ellenséges czélatokat árul el: „Az 1848iki februári köztársaság az 1792iki szeptemberi köztársaság második kiadása. Az első a szabadság nevében kezdett forradalom minden szabadság számüzésen s katonai kényuraságon végződött: a legutóbbi forradalomnak csak egy lépést kell még tenni, hogy előzje nyomdokain haladjon. Egy frank-olasz legio minden pillanatban kész Olaszországba Ausztria ellen indulni. Ez első szikrája azon tüznek, melly egész Európát lángba borítandja. Mi mint győzettek nemzetiségünk, mint győzők szabadságunkat veszjük el. — S erre senki nem gondol? A nagy napi kérdés nemde Lamartine pártja győzelme s az új alkotmány-forma, mellyet a nemzeti gyűlés határozand?... De három hónappal előbb nem volt-e Guizotnak egy jólbetanított s jólfizetett száz főnyi többsége, nem volt-e meg a király sérthetlensége, miniszterek felelősége, s mindez hova vezetett? Összeomlott mind a legelső lökésre. A nagy napi kérdés tehát nem a köztársaság jövő alkotmányformája, hanem a béke fenntartása vagy fölbontása körül forog. Ha az id. kormány annyira vak vagy gyenge, hogy a béke legkisebb megsértését eltűri, s a hadra okot ad: a multnak újabb kiadására készüljete. A háboru: kényuraság; a béke: szabadság. A ki tehát őszintén akarja a szabadságot: őszintén kell a békét is akarnia.”

Az id. kormány határozata szerint a képviselők egyenruhája áll fekete felső öltönyből, fehér mellényből és háromszínű övből arany rojttokkal.

Az új követek közt három főpap is van: a parisi érsek, az orleansi és quimper püspökök.

ANGLIA.

London, april. 26kán. A francsiák volt királya Clarentonban olly nyomasztó szükségben él, hogy bár minden

kényelmet s egy olly koros emberre nézve szinte szükségé vált csekély élvezetet nélkülöz: a legnagyobb takarékoság mellett alig van, miből táplálja családját, s egy pár év alatt mindenéből kipuasztúl. Nem csupán saját vagyona, hanem fiai nejeinek kiházasítási-pénze is, melly francia földbirtokokba volt fektetve, lefoglaltatott az id. kormány által.

O'Connor a husvéti szünetet arra használja, hogy a vidéket beúzza, és a városokban chartista gyűléseket tart. Olly gyűlést tartott közelebb Manchesterben; a whig ministerium és Grey hillje ellen mennydörgött, s esküvel erősítette, hogy april 10ikén a Kennington-téren nem 4000, hanem 400,000 chartista gyűlt össze. O'Connor igen rossz számoló lehet, mert a nevezett nap, a kormány parancsára, a tér mindegyik oldalán daguerreotypek állítottak fel, s a rajzokon a fejek összeszámoltatván, kitetszett, hogy 9,960 ember volt jelen.

A dublini legújabb tudósítások szerint, folyvást felhethni forradalmi mozgalom kitörésétől. A kormány ez által nagyobb szerű katonai elővigyázati rendszabályok tételére kényszerítetett. A vám- s bankház erős osztályokkal vannak megrakva. A repeal-egylet törvényes utakat javasol, de O'Connell J. szava elhangzik az „Ífu Irland” dühös harcziáltásában. E közben a déli s délnyugoti részeket éhhalál és pusztító járvány dül. Több grótag nem egyébe, mint egy téres halottas-mező.

A „Britannia” az olasz ügyekre következő észrevételeket tesz:

„A francia kormány békét hirdető nyilatkozatait udvariasan kell fogadnunk; de azért esélytelenség volna azt hinni, hogy azok többek mint formáságok, mellyekkel Lamartine s társai e perczen előlnni szükségesnek gondolják. Az ő békes czéltaitak hirdetése épen olly kevésbé valóság, mint azon „alázatos szolgálja”, melly egy goromba levél végén áll. Az id. kormány kétszáz ezer emberrel szaporította a hadierőt; hatalmas seregei állnak az Alpekek tövében, a Rajna partjain. S mi czélra? Olaszországtól vagy Ausztriának szétszört seregeitől fél? Nem; a francia kormány czélja nem önvédelem, hanem megtámadás. Elevenen emlékszik még Napoleon első táborozásaira s azok fényes eredményeire. Olaszország kipihente e háboruk pusztításait. Városai gazdagok ujjal kereskedői úrknak, templomai a művészet remekeiben, s termékeny sikjai a föld minden termékeiben. Frankhon alkalomra vár még egyszer ez áldott tájakon szállásoltatni seregeit. — A háború s béke kulesai e perczen a milánói id. kormány kezei közt vannak. Soha semmi testületnek fontosabb állása nem volt; mert Europa sorsa valószínűleg több nemzedékeken át tőle függ. Ha tagjai mérséklettel és eszélyesek, elzárhatják Olaszországot a francia nagyra vágyás előtt, nem adván ennek a beavatkozásra semmi ürügyet. Ha szenvedélyesek és meggondolatlanok: az egész félsgizetget a francia propagandisták kényére juttatják. A bécsi udvartól igen szabadlevű egyezkedési föltételek küldettek Milanóba, mellyek Lombardiának a nemzeti függetlenség s jólrendezett szabadság minden előnyeit ajánlják ausztriai védelem alatt. Ha ez ajánlatok elfogadhatnák: Olaszország minden zavarai egyszerre megszűnnek, s a harc kétes játéka elkerülteik. Ha visszavetettek — mi valószínűen meg fog történni — Ausztria kétségbeesetten fog küzdeni birodalma e fontos részének megmentéséért; mert három százasod, annyi véres és hosszas háboruk, annyi európai változások közt megtartott birtokot egy nap, egy pusza emeute nem felejtethet el. Mástól Szardiniának, Toscanának, s a pápának számos seregei léptek a lombárd földre. A dolgok ez állásban lehetnek-e a milánóiak olly meggondolatlanok, hogy Ausztria ajánlatait — a köztársasági kormányzatnak tisztán speculativ szempontból elsőseget adva — visszautasítsák. Ennyire félreismerhetnék-e azon állást, mellyet Károly-Albert magának vétt, s Roma ravasz politikáját? Nem veszik-e észre a vihar-felhők alakulását a francia határokon? Ha határozatuk most is kétes: nyissák föl Botta Károly történetének lapjait, ki eként szól Milanóról 1807-ben „miután 15 évi martyságot szenvedett”: „Milano, a gazdag város, kifosztatva először a republicanusoktól, azután az ellenpárttól, előbb köztársaság lett név nélkül, majd hol egy hol más névvel; egyszer német provincia birodalmi város, másszor francia provincia olasz királyság czime alatt, de mindenkor elnyomva, mindenkor szolgaságban; s utójjára alvettette magát annak, ki győzelmei legbecesebb gyümölcsének tartá Luitbrand vaskoronáját.” Hat évvel később 1813ban eként irt Botta: „Olaszthon 20 éven keresztül mindegyik párt áldozata volt, mellyek mind a legnagyobb jóllét ígéréteivel kecsgettették. E volt mindenkor azok eselfogása, kik mások jogait el akarják rabolni, a mi korunkban még inkább mint hajdan: a népet egy ideig csalárd reményekkel s hízélgésekkel ámitni, hogy ezáltal szolgaságba tázithassák. Olaszthon annyi évek különféle s véres küzdelmei után visszatért eredeti állapotjába. A politiai egyenlőség chimeraja több kárt tett Európában a szabadság ügyének, mint minden ellenségei összesen!” — Az ausztriai béke adhat csak Milanónak szabadságot, függetlenséget, gazdagságot, biztosságot és nyugalmat. A háború bizonyosan Frankhon karjai közé veti, s rá szolgaságot, rablást, kobzásokat s az ellenséges pusztítások hosszú sorát hozandja. Vigyázz s eszélyes legyen tehát végelhatározásában.”

Az angol lapok kárhözátják a francia id. kormány azon tettét, hogy a bírák elmozdíthatlanságát eltörölte; az egyik a többek közt így szól: „Az id. kormány elmozdította a bírákat, mert népszerűtlenekek voltak; és így vét-

kök népszerűtlenség volt. Ugyde nekik a törvények szerint kellett itélni, akár népszerűek voltak azok, akár nem. Ha a bírák hivatala népszerűségektől függ: úgy minden igazság, biztosság s egyformaság eltűnik a francia törvényszékekből, s ezek a legdühösebb szenvedélyek s a legvastagabb napi balvélemények organumai leendnek. Miért veti a kormány ezen embereknek szemére a megbukott királyság szenvedélyeinek s erőszakosságainak hódolást, ha most a pór nép szenvedélyei- és erőszakosságainak akarja, hogy hódoljanak? Nem gyalázat-e egy polgárisult népre, s nem leggúnosabb parodiája-e a bírói méltóságnak, azt mondani, hogy a nép kegye a bírói hivatalra képességének eszhatlan próbája? Megtudja-e a nép mindenkor helyesen itélni azoknak eljárását, kiknek a törvényeket kell kiszolgáltatni? Azzal indokolja az id. kormány e tettét, hogy „legnagyobb eszélytelenség lett volna, azokra bizni az igazságszolgáltatást, kik 17. éven át törekedtek a szabadság lerontására.“ Ezen ok világosan mutatja a Franciaországban uralkodó eszme-zavart és erőszakos szenvedélyeket, melyek a szabadságot megsértik, midőn annak nevében látszanak tenni. A bírónak semmi gondja a szabadságra vagy elnyomásra. O nem volt ellensége a szabadságnak azért, hogy oly törvények szerint ítéljék, melyek most szabadságelleneseknek tartanak. Még ha gyűlölte volna is azokat, mégis szerintök tartozott volna itélni. — Ki merjük mondani, hogy nem lehet bizonyosabb eszköze a zsarnokságnak, mint oly bíró, kit a kormány akármikor, ha nem tetszik, fölfüggeszthet vagy elmozdíthat. Az igazságszolgáltatást nem kell sem a monarchia, sem a köznéppolitical érdekei előmozdítására használható eszközzé alacsonyítani! (E derekasan van mondva.) —

Egy reggeli lap a francia választások eredményéről eként gondolkodik: „April 23-ika — jó vagy rossz eredményt szüljön — örökre nevezetes nap leend Franciaország évkönyveiben. De — bárha mi sem vagyunk aggodalmak s kétségek nélkül — hajlandóbbak vagyunk jót

reménylni, mint elcsüggedni; mert szilárd hitünk van a mérséklet elvei előhaladásában, s a gondviselés jóságában és irgalmában, mely e nagy s művelt nemzetet megmenti egy öldöklő polgárháboru iszonyaitól. E választások eredményétől függ Frankhon boldog vagy boldogtalansága. A bel-s külső fentartása, a hitel fölélesztése, a bizalom visszatérte, a munka elosztása, a tőke kamatozása, a becsületes ipar megalapítása, a mindennapi kéz- s fejmunka rendes menetele, mind e választásoktól függ. Ha a francia nép legkevesbé is érzi azon testvériséget, mellyel naponként oly kérkedőleg dicsekszik: minden embernek megadja a vélemény szabadságot; megengedi, hogy szabadon szavazhasson tegnapi, mai vagy holnapi republikanusra. E tekintetben tökéletes függetlenség nélkül nem lehet szabadság, nem lehet rend. A zsarnokságnak sok nemei s fokozatai vannak, s a francziák a közelebbi 60 év alatt mindegyiket szenvedték; de minden zsarnokságok közt legrosszabb az anarchiáé. A pór nép kényurasága minden kényuraságok legszenvedhetlenebbike, mert ez a sokaság szeszélyes kénye. Mi hisszük, hogy a választók nagy többsége értelmes és vagyonos férfiakat küld, kik a köztársaság mellett leendnek; részint mivel az jelenleg fenáll, részint mivel ez az egyetlen kormányforma, mely e perczben polgári vérvörön árasztása nélkül lehetséges. Sokan közülök nem kívánták a köztársaságot, de mint-hogy most meg van alapítva, épen ez oknál fogva ragaszkodnak hozzá. A korosabb emberek Frankhonban annyira beleuntak az örökös erőszakos rázkodásokba, melyek mellett sem a szabadság sem a jólét nem haladt elő, hogy a jelen pillanatban egy ifju, tüzes s elhatározott kisebb munkáját, mit csak polgárharczalat lehetne fölforgatni, készek elfogadni. De bárha ezen akarát nyilatkozik is nagyobb részint a vidéken, melly Lamartine-nel democraticus, de gyakorlati s rendes köztársaságot ohajt, melly a társas rend javítását s nem lerontását idézi elő: vannak Parisban nyugtalan és zavartszerető szellemek, a mai kor, montagnard-jai, kiket Ledru-Rollin s Blanqui gyűjtöttek

össze, kik reactiót akarnak minden ellen, a mi mérsékletet mutat, s tulzó elveiket erőszakos eszközökkel igyekeznek keresztülvinni. Ha a belügyek ministere követné a külügyek ministere, és megbízottjait a mérsékletesebb emberek közül választná, mennyivel inkább megszilárdulna a köztársaság, s mennyivel hamarabb tisztelget és szeretetet idézne elő a külsőpeknél. Ledru-Rollin ez ösvény helyett azt kereste, mit Mansfield lord oly népszerűségnek nevez, mi megelőz, de nem követ. De egy nagy s művelt nemzetet, mint a francia — a mult annyi dicső, soha el nem enyésző emlékeivel — nem kormányoztatják s nem nyomhatják el a parisi clubférfiak, s az id. kormány tudni fogja őket megsemmisíteni, ha szélsőségekre vetemednének. Ledru-Rollinnak tanácsos volna a lelkes Beranger amaz intését követni, némi módosítással:

„Pour te faire adorer sans cesse,
Mets à profit ces vérités —
Ledru, abjure ta scélératesse,
Et respecte nos libertés.“

ALDUNAI TARTOMÁNYOK

Oláhországban Bisesko herczeg az orosz beavatkozásnak határozottan ellene nyilatkozott. — Moldvában a bojárok zendülése april 16-án véres küzdés után a hospodar katonasága által elfojtatott. A lázadás fejei Kantakuzeno, Kondorussi és Morussi herczegek voltak; csupán ez utósó menekült meg a vérontásból.

Legujabb. Paris máj. 4-én. A nemzeti gyűlés összeült. A választások megvizsgálásához fogott; e munkát csak holnap végzendő be. Az id. kormány az összeireglett tömérdék nép kívánatára, az oszlopzat előtt meg kellett jelenni, hol általános örömkialításokkal fogadták meg. Gr. Nugent Bellunoban van. A pápai nuncius Bécsben utlevelét kikapta.

Felelős szerkesztő — Vida Károly.

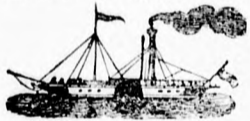
Hivatalos tudósítások.

(245) Bérben adandó jószág. (3, 3)

Gróf Zichy Henrikő ő méltóságának birtokában lévő, és us Soprony Vármegyében a Sopronyól Csepregbe, illetőleg Kőszegbe vezető országút mentében fekvő, és jó karban lévő lakház és gazdasági épületekkel ellátott salamonfai, undi és gyalokai jószágok szabad kézből f. e. Sz. Mihály napjától bérben adandók; — ezek oszvetített állapotban lévén, állanak 20. h. belsőségből, 169. h. rétből, 650. h. szántó földből és mintegy 170. h. legelőből; — a föld a legjobb minőségű; — a bérlo kívánatára ezen jószágokban lévő három uradalmi korcsma, és két malom, valamint 1,000 darab birka is haszonbérbe adatnak. — A haszonbérnek feltételei Soprony városában t. Simon László uradalmi ügyvédnél megtekinthetők.

Közbirré tétetik ez uttal, hogy f. e. julius 12-én azon urasághoz tartozó Fulesi helységben a fentebbi országút vonalán lévő nagy vendéglő, a mézarszék és egy malom a felsőbb helybenhagyás feltétele alatt nyilvános árverés útján ki fog béreltetni. Kelt Sopronyban május 5-én 1848.

(201) (12, 0)

GŐZHAIJÓK JÁRÁSA.

Pestről Bécsbe naponként Győrrel kapcsolatban.

Indulásóra: reggeli 7 óra.

Pestről Zimonyba minden kedden, lefelé Eszéken, fölfelé Titelen át.
" " minden pénteken lefelé Titelen, fölfelé Eszéken át.
" Orsovára minden vasárnap, Galacz és Konstantinápolyal kapcsolatban az oláh részen.
" minden csütörtökön, Galacz és Konstantinápolyal kapcsolatban a török részen.
" Odesszába april 9- és 23-án az ugyanezen napokon Orsovába induló gőzzel.

Indulásóra: reggeli 6 óra.

Szolnokból Szegedre minden kedden és pénteken reggel.
Szegedről Szolnokba minden vasárnap és szerdán reggel.

Pesten, april 1-jén 1848.

Az első es. kir. szab. dunagőzhajózási társaság főgynöksége.

Wigand K. F. Pozsonyban és Sopronyban, Hagen K. Kassán, Benczur és Vetter Eperjesen, Siegler M. Nyitrán, Beichel és Fick Temesvárott és minden hiteles könyvárusnál Magyar- és Erdélyországban kapható:

Allerlei Ra u.

Novellen und Erzählungen

von

Rupertus.

(B. v. Beyer.)

8-rét, 3 kötet. Füzve 5 ft pengő pénzben.

Tartalom:

1-ső kötet. Die Blutnelken. Novelle.
2-dik kötet. Ein Filial von Iferden. — Eine Bekehrung in der Christnacht. — Zwei Nächte auf einem ungarischen Schlosse. — Zwei Briefe. — Zwei Abende eines Spielers. — Eine Correspondenz aus Breitenfurt. — Madame Du Titre. — Eine Berliner Celebrität. — Scene aus einer Generalprobe von Handel's „Attila“ zu Berlin. — Ein Abend mit Friedrich von Flotow. — Ein Frühstück bei Lutter und Wegener. — Johann der Einäugige. — Eine Taubenovelle. — Der öde Born. — Ein Postenbild. — Mathias Guggenberg. — Der gute Vater. — Die Geschichte von Klapperstorch. — Ein Kindermärchen. — Ein St. Michaels-Abend. — Die Alltagsreiter. Ein Prodomus zu einer Monographie dieser Species. — Lupus in veritate. — Der Prinz von Preussen. — Ein Schwank.
3-dik kötet. Der Müller von Rotterdam. Eine Schauer Geschichte aus der Zeit, wo noch der Teufel auf Erden wandelte und manchmal sogar Soldat wurde. — Rubezahl. — Ein Tendenz-Märchen aus dem Jahre der Noth 1847. — Eine alte Sage. Aufgefrischt und aufgetischt von Rupertus. — Allgrim. — Le Kain. — Eliso Messelfon. — Ein ganz lesbare Aufsatz. — Scenen aus dem Leben eines alten Geizhalses. Ein Schwank in zehn Kapiteln voller erfreulicher Bilder und Anschauungen. — Das verkaufte Erstrecht. — János. — Der Stiefelknecht, ein Märchen. — Die Familie Renemont. Eine Stadtgeschichte aus der Zeit der Noth. — Dunay. Eine Dorfgeschichte.

Nyomatja Landerer és Heckenast.

(240) Juh-eladás. (3, 4)

Pesttől mintegy négy óra távolságra fekvő Jász-benei pusztán egy nemesített, és tiszta juh nyáj, melly 800 darab anya-juhóól és 450 darab egyéves bárányokból áll, gyapjastul, vagy a nélkül, szabad kézből eladó. A venul szándékozók készpénz fizetés mellett azonnal átvehetik. Bővebb tudomást szerzhethni ott helyben, és Granátos-utca Pesten 460 sz. 2-ik em. 4. szám.

Ötödik javított és tetemesen bővített kiadás.

Heckenast Gusztáv pesti kiadó könyvárusnál megjelent s

Wigand K. pozsonyi könyvárusnál kapható:

Legujabb
HÁZI TITOKNOK.

Mindennemű s különösen kereskedői levelek, valamint a közéletben előforduló bármiféle iratok helyes szerkesztésére vezérlő szabályok számos példakkal világosítva.

A magyar nemzet hasznára irt kézi segéd-könyv.

Magában foglalva: rövid nyelvtudományt, utmutatást a levélírásra, különféle orvendező, köszönő, tudósító, kérés, vizsgálató, emlékeztető, intő, feddő és szemrehányó, mentegető, meghívó, szerelem- és nőkerő s egyéb levelek, s ezekre szóló válaszok példányait; kereskedői kor-, tudakozó-, ajánló- és hitel-adósnak és adósok által irt, váltók, pénz. statuskötelevények, fizetések, készpénzbeli küldemények, folyó számvitelek, árügyek, szállítások stb. iránti levelek mintáit; mindennemű magyar, latin, német és francia czimeket: folyamodások, örök bevallások, adásvevési, bérleti, csere-, zálog-, társasági, áruszerzési, építési, szegedési, letéti, házassági, kölcsön- s egyéb kötések, egyezségek, kezességek, ajándéklevelek, engedmények, utalványok, nyugtáványok, tértitványok, vevények, meghatalmazások és ügyvédvallások, bizonyítványok, hirdetémények, számviteli kivonatok, végrendeletek stb. szerkesztésénél követendő szabályokat, és illy iratok mintáit egy idegen- és muszotárral. Ezekhez járulnak: a váltózárt szabályai, váltóminták, könyvvitel és üzletkönyvi példányok. Továbbá: az ausztriai status-papírosok ismertetése, azon keresztnevek jegyzéke, mellyek magyar, német és francia nyelven másképp ejtetnek ki, némelly magyar- és erdélyországi városok és faluk nevei magyarul és németül, nevezetesebb honi és külföldi vásárok jegyzéke, az európai főbb bankok névsora, a magyar kereskedelmi bank alapszabályai és rendszabásai, a hazai első takarékpénztár szabályai s emlékkönyvi versek. Végre: különféle pénz-, kamat-, folyam- és ártáblák, honi, bécsi és egyéb külföldi súly is más mértékek.

Szerkeszték

Farkas Elek és Kövi István.

Ötödik javított és tetemesen bővített kiadás: 7dik ez er példány. Nagy 8-rét Pesten 1847. füzve 2 ft 30 kr. pp.

Hirlap olvasók számára:

Heckenast Gusztávnál Pesten megjelent és

Wigand K., pozsonyi könyvárusnál kapható:

IDEGEN SZÓTÁR.

A társalgási és tudományos nyelvben, valamint a honi hirlapokban előforduló

IDEGEN SZAVAK

magyarítása és helyes kiejtésére vezérlő segédkönyv.

12-rét. Füzve 40 kr. pengőben.

UJD.-UJMAGYAR SZAVAK TÁRA,

melly a hazai hirlapokban, új magyar könyvekben, tudományos és közéletben előkerülő újdon kifejezéseket, mű- és más, legujabban alakított vagy felelőszettelt szavakat foglalja magában. Összeszedte

Királyföldy Endre.

12-rét. Füzve 1 forint pengőben.

Epen most jelent meg

Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus és kiadónál és minden hiteles könyvárusnál kapható:

Corpus

maxime memorabilium

Synodorum

Evangelicarum Augustanae confessionis in Hungaria. Cum praefatione historica in singulari. Quatuor eorum denuo, quintam primum

editit

Joannes Szeberinyi.

Nagy 8-rét. Füzve 1 ft pengő pénzben.

Heckenast Gusztáv pesti kiadó könyvárusnál megjelent és

Wigand K. pozsonyi könyvárusnál kapható:

ATTILA.

Roman

von

Joseph Marlin.

1847. 3 Bde. Geheftet. 5 fl. Conv.-Münze.

Status- és iparpapírok árka a börzén.

Bécs, majus 9. 5 ptes 66; 4 ptes 59; 3 ptes 40; 2½ ptes 32; 1 pct 16; 1834diki sorsj. (500) 515; 1839ki (250) 167½; Eszterházy sorsj. 50; Windischgrütz 18; északai vasut 76¾; mailandi 50; gloggnicezi 72; livornoi 49; pesti 45; gőzhajó (500) 405; bécsi bankrészv. 995 ft. pp.